

NORGES HØYESTERETT

Den 11. februar 2004 avsa Høyesterett dom i

HR-2004-00299-A, (sak nr. 2004/25), straffesak, anke,

A

(advokat John Christian Elden)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

(statsadvokat Tormod Haugnes)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Rieber-Mohn**: Saken gjelder utmåling av straff for organisert menneskesmugling.
- (2) Ved beslutning av 30. april 2003 av statsadvokatene i Rogaland ble A, født 00.00.1976, satt under tiltale for overtredelse av

"I Utlendingsloven § 47, 4. ledd og 5. ledd
for i vinnings hensikt å ha drevet organisert virksomhet med sikte på å hjelpe
utlendinger til ulovlig å reise inn i riket eller til annen stat

Grunnlag er følgende forhold eller medvirkning til disse:

- a) Onsdag 26. mars 2003, på Oslo Lufthavn, Gardermoen, i vinnings hensikt og etter forutgående avtale, bistod hun to for politiet ukjente personer med ulovlig å reise til England. Personene benyttet japanske pass i navnene B og C.
- b) Lørdag 29. mars 2003, på Oslo Lufthavn, Gardermoen, i vinnings hensikt og etter forutgående avtale, bistod hun de kinesiske statsborgerne D og E med å skulle reise til England ved at disse benyttet japanske pass tilhørende F og G.
- c) Søndag 6. april 2003, på Stavanger Lufthavn, Sola, i vinnings hensikt og etter forutgående avtale, bistod hun to for politiet ukjente personer med å reise, formodentlig til England, uten at disse hadde lovlige reisedokumenter.
- d) Fredag 11. april 2003, på Oslo Lufthavn, Gardermoen, i vinnings hensikt og etter forutgående avtale, skulle hun bistå kinesisk statsborger H med å skulle reise fra Norge til England. Han var i

besittelse av et japansk pass tilhørende I. I tillegg var han i besittelse av et honduriansk pass.

- e) Søndag 13. april 2003, på Stavanger Lufthavn, Sola, i vinnings hensikt og etter forutgående avtale, bistod hun de kinesiske statsborgerne J og K med å reise til England uten at de hadde gyldige reisedokumenter.
- f) Søndag 13. april 2003, i Kristiansand, i vinnings hensikt og etter forutgående avtale, bistod hun de kinesiske statsborgerne L, alias M og N, alias O, med å reise til Newcastle ved at de benyttet japanske pass.
- g) Torsdag 17. april 2003, på Stavanger Lufthavn, Sola, i vinnings hensikt og etter forutgående avtale, bistod hun de kinesiske statsborgerne P, alias Q, R, alias S og T, alias U, med å skulle reise fra Norge til England. De var alle i besittelse av japanske pass.
- h) Lørdag 19. april 2003, i Haugesund, i vinnings hensikt og etter forutgående avtale, bistod hun de kinesiske statsborgerne V, alias W, X, alias Y og Z, alias Æ med å skulle reise til England. De var alle i besittelse av japanske pass.

II **Straffeloven § 166, 1. ledd.**
for å ha avgitt falsk forklaring til noen offentlig myndighet i tilfelle hvor forklaringen var bestemt å avgi bevis.

Grunnlag er følgende forhold:

Lørdag 19. april 2003 ca. klokken 20.00, i Haugesund, under forklaring i forbindelse med inkvirering, oppga hun til pb. Edgar Mannes, å være født 00.00.1980."

(3) Den 22. august 2003 avsa Haugesund tingrett dom med slik domsslutning:

"A, født 00.00.76 dømmes for overtredelse av

5 tilfeller av: utlendingslovens § 47, 4. ledd og 5. ledd
1 tilfelle av: straffel. § 166, 1. ledd

Gjerningstidspunkt: 26.03.03. – 19.04.04

Straffen settes til: ubetinget fengsel i 1 –ett– år og 10 –ti– måneder

Straffeutmålingsbestemmelse
som er gitt anvendelse: strl. § 62, 1. ledd

Varetektsfradrag: 126 –etthundreogtjueseks– dager jfr. strl. § 60.

Hun frifinnes for:
3 tilfeller av: utlendingslovens § 47, 4. og 5. ledd

Saksomkostninger: idømmes ikke."

(4) Frifinnelsen gjaldt posten I c), d) og f) i tiltalebeslutningen. A anket over bevisvurderingen under skyldspørsmålet for domfellelsen etter post I a), b), e) og g) i tiltalen, saksbehandlingen og subsidiært straffutmålingen. Grunnen til at domfellelsen

etter post I h) i tiltalen ikke ble påanket, var at A erkjente dette forholdet, som ble avdekket i forbindelse med pågripelsen av henne og de tre kinesere som hun bisto.

- (5) Bare bevisanken ble henvist til Gulating lagmannsrett, som den 9. desember 2003 avsa dom med slik domsslutning:

- "1) A, født 00.00.1976 frifinnes for en overtredelse av straffeloven § 166 første ledd.
- 2) A, født 00.00.1976, dømmes for 4 overtredelser av utlendingsloven § 47,4 og 5 ledd, samt det forhold som er rettskraftig avgjort ved Haugesund tingretts dom av 22 august 2003 til en straff av fengsel i 1 år og ti måneder. Til fradrag ved soning kommer 237 dager for utholdt varetekt.
- 3) Saksomkostninger idømmes ikke."

- (6) Frifinnelsen for forbrytelse mot straffelovens § 166 første ledd skjedde etter at lagmannsretten – på forsvarers anmodning – tok rettsanvendelsen opp utenfor anken.
- (7) A har anket lagmannsrettens straffutmåling til Høyesterett og anført at straffen er blitt for streng i forhold til den rettspraksis som finnes på dette området.
- (8) Jeg finner at anken må tas til følge og straffen reduseres noe.
- (9) A var på gjerningstiden 27 år gammel. Hun kommer fra Dalien i Liaoning-provinsen i nord-øst Kina. Da hun ble pågrepet 19. april 2003, hadde hun bodd ca. 2 år i Frankrike, angivelig som student i Paris. Hun er ugift og uten forsørgelsesbyrde. Hun er fortsatt varetektsfengslet her i landet.
- (10) I forbindelse med pågripelsen fant politiet domfeltes egne nedtegnelser av en rekke opplysninger som fikk avgjørende betydning for oppklaringen av de forhold hun ikke har tilstått. Av disse notater fremgikk at hun har hatt utgifter til fly og togbilletter mm., som ikke står i noe rimelig forhold til det hun har oppgitt som sine inntekter. Det fremgikk også av notatene at hun har hatt ikke ubetydelige økonomiske fordeler av bistand hun har gitt. For øvrig la lagmannsretten til grunn følgende:

"Lagmannsretten viser til forannevnte og finner det klart at tiltalte har vært ledd i en organisert virksomhet med formål å profitere på menneskesmugling. Tiltalte har medvirket ved å være et lite, men viktig og nødvendig, ledd i transport av mennesker fra et kontinent til et annet. Hennes bistand har bestått i å arrangere videretransporten i Norge, men og å assistere dem som kom slik at de kunne nå sitt bestemmelsessted. Det fremgår av enkelte av de som har avgitt forklaring i saken at det er betalt til dels store summer til de som organiserer menneskesmuglingen. Opplegget har vært profesjonelt ved bl.a. at det er skaffet til veie en rekke japanske pass som alle er benyttet som såkalte "look alike" pass. Dvs det er ekte pass, men hvor den som benytter det utgir seg for den som er avbildet i passet."

- (11) Ifølge tingrettens straffutmålingspremisser, som lagmannsretten viser til, har de tre kineserne som ble pågrepet sammen med domfelte, forklart at "de har betalt 15 000 amerikanske dollar" og "200 000 kinesiske dollar" til sine hjelpere. Videre har de forklart seg om transport under kummerlige forhold, blant annet i tanken til en tankbil, i bagasjerom på bil, til fots over fjell osv.

- (12) Når jeg nærmere skal vurdere straffutmålingen, vil jeg først generelt peke på at lovgiver – i erkjennelse av menneskesmuglingens alvorlighetsgrad og økende utbredelse – ved endring av utlendingslovens § 47 den 10. januar 1997 hevet den øvre strafferammen for denne forbrytelsen, fra 2 år i den opprinnelige lovbestemmelsen i lov av 24. juni 1988 til 5 år, som gjaldt i mars-april 2003 da de straffbare handlinger i denne sak fant sted. Ved lovendring av 4. juli 2003 ble den hevet til 6 år.
- (13) Selv om domfelte bare kan dømmes for bistand til transitt innenfor Norges grenser, har hun – som lagmannsretten uttrykker det – vært et viktig og nødvendig ledd i transport av mennesker fra et kontinent til et annet. Hun har inngått i en profesjonelt organisert internasjonal menneskesmugling og bistått i alt 12 kinesere, ved 5 forskjellige anledninger, med en plan om å komme seg ut av Norge og til England, som antakelig var reisens mål. Virksomheten er skjedd i vinnings hensikt, og det ble benyttet ekte japanske pass, som må være ulovlig anskaffet. Det dreier seg her om en alvorlig forbrytelse som i utgangspunktet må straffes strengt. Jeg viser til hva som generelt sies om alvoret i forbrytelsen i kjennelsen i Rt. 2002 side 4. Jeg ser ingen formildende omstendigheter i saken. I det jeg ser hen til avgjørelsene i Rt. 2002 side 4 og side 8, finner jeg at straffen passende kan settes til fengsel i 1 år og 8 måneder. Jeg tilføyer at det normalt ikke vil være aktuelt med en slik finjustering av lagmannsrettens straffutmåling. Men siden vi befinner oss på et relativt nytt strafferettslig område med begrenset høyesterettspraksis, vil veiledningshensynet veie tyngre enn ellers.
- (14) Domfelte har et varetektsopphold som av aktor og forsvarer er beregnet til 308 dager. I beregningen inngår 17 dagers isolasjonsfengsling, jf. straffelovens § 60 første ledds annet punktum.
- (15) Jeg stemmer for denne

D O M :

I lagmannsrettens dom, domsslutningens punkt 2, gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 1 – ett – år og 8 – åtte – måneder med fradrag av 308 – trehundreogåtte – dager for varetekt.

(16)	Dommer Gussgard:	Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
(17)	Dommer Flock:	Likeså.
(18)	Dommer Mitsem:	Likeså.
(19)	Dommer Gjølstad:	Likeså.

(20) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I lagmannsrettens dom, domsslutningens punkt 2, gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 1 – ett – år og 8 – åtte – måneder med fradrag av 308 – trehundreogåtte – dager for varetekt.